

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/116/2024
Identifikačné číslo spisu: 6712219200
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6712219200.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. S., narodenej Q., zastúpenej Momentum legal s.r.o., Bratislava, Bazová 6A, IČO: 47258586, proti žalovanej Obci Sielnica, Sielnica, Námestie 19. marca 210/2, IČO: 00320242, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ABELOVSKÝ - PETRUŇO, s.r.o., Zvolen, Tehelná 189, IČO: 56542623, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8C/344/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 2023 sp. zn. 14Co/79/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom zo 14. marca 2023, č. k. 8C/344/2012-451 návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol, konanie o náhradu škody 100.000 eur zastavil, žalobu (v zostávajúcej časti) zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Súd prvej inštancie viazaný právnym názorom v kasačnom (zrušujúcom) rozhodnutí krajského súdu vydaným v tejto veci (§ 391 ods. 2 CSP) najskôr pristúpil k riešeniu otázky, či žalobkyňa (ne)má aktívnu legitimáciu, a to z toho aspektu, či (ne)bola vlastníčkou (resp. spoluvlastníčkou) domu v čase vydania listín o zrušení a pridelení súpisného čísla, (t. j. k 10. 11. 2009).

1.2. Vychádzajúc z rozhodnutí Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/1/2017-233 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2019-305 i dovolacím súdom (7Cdo/54/2021) skonštatoval, že dôvodom zamietnutia vlastníckej žaloby žalobkyne (P.) k predmetnému domu boli zistenia, že žalobkyňa v zmysle zásady nemo plus iuris platne nepreviedla na seba spoluvlastnícky podiel k domu od P. S., lebo tento ho nenadobudol v dedičskom konaní po jeho otcovi O. S., keď dom nebol predmetom dedičského konania (viď rozhodnutie D 557/89 Štátneho notárstva v Liberci). Žalobkyňa nenadobudla vlastnícke právo k domu ani nepreukázala vlastníctvo k nemu (k 10.11. 2009) preto súd prvej inštancie z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitimácie žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne proti výrokom o zamietnutí žaloby a trovách konania, rozsudkom zo 4. decembra 2023 sp. zn. 14Co/79/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby a o náhrade trov konania (§ 387 ods. 1 a 2 CSP), úspešnej žalovanej proti žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 257 CSP).

2.1. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

2.2. Odvolací súd na doplnenie dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie ako reakcie na uplatnené odvolacie dôvody mimo iného uviedol, že pokiaľ žalobkyňa namietala, že u žalobkyne existuje aktívna legitímácia už z toho titulu, že bola v čase vydania predmetných listín zapísaná na príslušnom liste vlastníctva ako spoluvlastník predmetného domu a má právo na to, aby súd konštatoval porušenie jej práv a právom chránených záujmov ako aj porušenie právnych predpisov zo strany Obce Sielnica v predmetnej záležitosti, odvolací súd uvádza, že žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie namietala nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, túto spochybňovala so zdôvodnením, že žalobkyňa nemohla na základe darovacej zmluvy nadobudnúť spoluvlastnícke práva k predmetnej nehnuteľnosti, pretože P. S. ako darca nebol skutočným spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, keďže ani jeho predchodcovia, od ktorých odvodzuje spoluvlastnícke právo O. S. neboli jej reálnym spoluvlastníkom, ktorú otázku súd prvej inštancie pred rozhodnutím vo veci rozsudkom č. k. 8C/344/2012-261 zo dňa 25. 03. 2015 neskúmal a práve táto okolnosť bola jedným z dôvodov pre zrušenie rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 8C/344/2012-261 zo dňa 25. 03. 2015 uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/575/2015-276 zo dňa 26. 10. 2016, pričom podľa názoru odvolacieho súdu s prihliadnutím na predmet sporu bolo potrebné skúmať otázku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, a teda skúmať otázku, či žalobkyňa v čase vydania listín bola podielovou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti alebo nie. Samotný zápis v katastri nehnuteľností v prospech určitého subjektu nezavaruje skutočného vlastníka nehnuteľnosti jeho vlastníckeho práva. Z obsahu spisu mal odvolací súd jednoznačne preukázané, že žalobkyňa sa následne v inom konaní, vedenom u Okresného súdu Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017, domáhala v postavení žalobkyne proti žalovaným 1/ O. C., 2/ B. Z., 3/ M. C., určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Domáhala sa určenia, že je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu 1 z rodinného domu postaveného na pozemku parc. registra C s parcelným číslom Q. v kat. úz. Z., súpisné č. XX, (ktorý mal až do vydania oznámenia č. j. 788/2009 zo dňa 10. 11. 2009 Obcou Sielnica, súpisné č. XX). Okresný súd Zvolen rozsudkom č. k. 17C/1/2017-233 zo dňa 11. 10. 2018 žalobu žalobkyne zamietol. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd, a to Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 14Co/19/2019-305 zo dňa 19. 05. 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil. Na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2019 zo dňa 19. 05. 2020 Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 7Cdo/54/2021 zo dňa 21. 04. 2022 dovolanie žalobkyne odmietol. Súd prvej inštancie do konania pripojil celý spis Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017, pričom je potrebné konštatovať, že práve v konaní vedenom u Okresného súdu Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017 sa riešila otázka, ktorá má zásadný význam aj pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie v tomto konaní, v ktorom sa žalobkyňa domáha konštatovania nesprávneho úradného postupu Obce Sielnica pri vydávaní listiny o zrušení súpisného čísla č. j. 789/2009 zo dňa 10. 11. 2009 a oznámenia o pridelení súpisného č. j. 788/2009 vydaného žalovanou dňa 10. 11. 2009, pričom žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie opakovane navrhovala zmenu žalobného návrhu (petitu), naposledy písomným podaním zo dňa 09. 03. 2023 doručeným Okresnému súdu Zvolen dňa 13. 03. 2023, o ktorom návrhu súd prvej inštancie rozhodol na pojednávaní dňa 14. 03. 2023, na ktorom vyhlásil uznesenie, ktorým pripustil čiastočne zmenu návrhu (viď. uznesenie na č. l. 446 až 449), zároveň tým istým uznesením rozšírenie žaloby čiastočne nepripustil. Je nepochybné, že žalobkyňa svoj nárok uplatnila z dôvodu tvrdeného nesprávneho úradného postupu žalovanej - Obce Sielnica a tento nárok súd prvej inštancie aj posudzoval v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. s ohľadom v prvom rade na posúdenie vecnej aktívnej legitímácie žalobkyne, čo nepochybne vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v bode 23.. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie preskúmaním veci dospel k záveru, že s prihliadnutím na predmet sporu a zistenie, že žalobkyňa napriek tomu, že bola zapísaná ako spoluvlastníčka predmetného rodinného domu, vo vzťahu ku ktorému sa domáhala konštatovania nesprávneho úradného postupu žalovanou, nebola ku dňu vydania predmetných listín, t. j. ku dňu 10.

11. 2009 vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie sa zoberal aj námietkou žalobkyne na poslednom pojednávaní dňa 14. 03. 2023, že nebolo preukázané, že by žalobkyňa nebola ku dňu vydania predmetných listín, t. j. ku dňu 10. 11. 2009 vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, keď súd správne okrem poukazu na rozhodovanie vo veci okresného súdu sp. zn. 17C/1/2017 poukázal na skutočnosť, že v samotnej žalobe žalobkyne v konaní sp. zn. 17C/1/2017 sa táto domáhala určenia vlastníckeho práva na základe darovacej zmluvy, ktorá bola spísaná dňa 30. 01. 2008, z čoho súd prvej inštancie vyvodil správny záver, že s prihliadnutím k tej skutočnosti, že v rámci predmetných konaní bolo zistené, že vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti ku dňu 30. 01. 2008 na základe darovacej zmluvy nemohla byť žalobkyňa, pričom listiny vydané žalovanou, vo vzťahu ku ktorým sa žalobkyňa domáha nesprávneho úradného postupu vo forme konštatovania porušenia jednotlivých zákonov, žalobkyňa by musela tvrdiť určité skutočnosti, k týmto doložiť aj dôkazy, z ktorých by vyplývalo, že žalobkyňa po dátume 30. 01. 2008 bola na základe zmlúv, resp. dedičského rozhodnutia, resp. iných právnych úkonov, ktorými by bolo možné nadobudnúť nehnuteľnosť účastníčkou takéhoto právneho úkonu, a že vlastníctvo jej prináležalo ku dňu 10. 11. 2009, teda že v tento deň bola podielovou spoluvlastníčkou predmetného domu. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že takéto skutočnosti žalobkyňa nepreukázala a potom neobstoí tvrdenie žalobkyne, že bola spoluvlastníčkou predmetného domu ku dňu 10. 11. 2009. Odvolací súd v tomto smere tiež poukazuje na to, že neobstoí odvolacia námietka žalobkyne, že súd prvej inštancie sa prejudiciálne nevysporiadal s otázkou vlastníckeho práva žalobkyne ku dňu 10. 11. 2009, keďže súd pri posudzovaní aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v predmetnom spore vychádzal zo zisteného skutkového stavu v konaní Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017 berúc do úvahy rozhodnutia súdov (prvostupňový, odvolací a dovolací súd) a zároveň sa aj sám vysporiadal prejudiciálne s otázkou existencie vlastníckeho práva žalobkyne k vlastníctvu predmetného rodinného domu v polovici, čo nepochybne vyplýva aj z bodu 25. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, rovnako z bodu 23. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Keďže súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, s ktorým je v zhode aj odvolací súd, že žalobkyňa v konaní nepreukázala aktívnu vecnú legitímáciu, z horeuvedených dôvodov správne súd žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala konštatovania porušenia jej práv, právom chránených záujmov ako aj porušenia právnych predpisov, zo strany Obce Sielnice - žalovanej, zamietol. Je potrebné zdôrazniť, že súd bol povinný posudzovať otázku aktívnej vecnej legitímácie v predmetnom súdnom konaní, túto otázku posúdil správne, a preto odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku III. za vecne správny. Pokiaľ žalobkyňa namietala nezákonnosť zamietnutia návrhu žalobkyne na prerušenie súdneho konania súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 14. 03. 2023, odvolací súd preskúmaním veci zistil, že žalobkyňa v poradí tretím návrhom zo dňa 12. 10. 2022 (v spise na č. l. 425) navrhla prerušiť konanie do rozhodnutia Ústavného súdu SR o sťažnosti žalobkyne vedenej na Ústavnom súde SR pod sp. zn. Rvp 1705/2022, ktorá sa týka rozhodnutí súdov vo veci sp. zn. 17C/1/2017 vedenej u Okresného súdu Zvolen, ktorým podaním žalobkyňa podala sťažnosť na Ústavný súd proti uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/54/2021 zo dňa 21. 04. 2022, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici a Okresného súdu vo Zvolene vo veci vedenej u Okresného súdu Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie v tomto súdnom konaní uznesením č. k. 8C/344/2012-348 zo dňa 14. 07. 2017 prerušil konanie do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017. Po právoplatnom skončení konania vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017 žalobkyňa opätovne navrhla prerušiť konanie, a to z dôvodu podania dovolania na Najvyšší súd SR, pričom súd v predmetnej veci uznesením č. k. 8C/344/2012-399 zo dňa 03. 09. 2020 prerušil konanie až do rozhodnutia Najvyššieho súdu SR o dovolaní žalobkyne. Keďže Najvyšší súd SR rozhodnutím vo veci sp. zn. 7Cdo/54/2021 zo dňa 21. 04. 2022 dovolanie žalobkyne odmietol, odpadli dôvody prerušenia konania, a preto súd prvej inštancie ďalej vo veci konal a rozhodol. Súd správne o návrhu žalobkyne, ktorým sa domáhala opätovného prerušenia konania do rozhodnutia Ústavného súdu SR o sťažnosti žalobkyne rozhodol pri aplikácii § 162 ods. 3 CSP, a keďže dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na prerušenie konania, o zamietnutí návrhu na prerušenie konania rozhodol spolu s rozhodnutím vo veci samej, pričom odvolací súd je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že v čase rozhodovania súdu o návrhu žalobkyne na prerušenie konania nebolo účelné a ani potrebné prerušovať súdne konanie, keďže konanie vo veci sp. zn. 17C/1/2017 vedené u Okresného súdu Zvolen je právoplatne skončené a zároveň žalobkyňa okrem riadneho opravného prostriedku proti rozsudku okresného súdu využila aj mimoriadny

opravný prostriedok, vo veci podala dovolanie na Najvyšší súd, ktorý však dovolanie žalobkyne odmietol. Teda žalobkyňa využila všetky opravné prostriedky v rámci všeobecného súdnictva, či už riadne alebo mimoriadne. Odvolací súd zároveň poukazuje, že v prípade zamietnutia návrhu na prerušenie konania súdom prvej inštancie nie je voči takémuto rozhodnutiu prípustné ani odvolanie, keď odvolanie je prípustné len v prípade, že súd prvej inštancie konanie preruší podľa § 162 ods. 1 písm. a) alebo § 164 CSP, či už na návrh alebo bez návrhu. Keďže súd prvej inštancie návrhu na prerušenie konania nevyhovel, odvolanie proti negatívnemu rozhodnutiu prípustné nie je. Pokiaľ v tejto súvislosti žalobkyňa poukazovala na ustanovenie § 365 ods. 2 CSP, podľa ktorého odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej má vadu v ods. 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, odvolací súd uvádza, že ani tento odvolací dôvod v súdnej veci neexistuje, keďže neboli naplnené odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP, berúc do úvahy okolnosť, že proti uzneseniu, ktorým súd zamietol návrh na prerušenie konania odvolanie nie je prípustné; okrem toho odvolací súd považuje toto rozhodnutie za vecne správne s prihliadnutím už na vyššie uvedené skutočnosti. Pokiaľ žalobkyňa v podanom odvolaní namietala nezákonnosť postupu súdu tvrdiac, že súd prvej inštancie donútil žalobkyňu k čiastočnému späťvzatiu žaloby, odvolávajúc sa na výzvu súdu zo dňa 29. 09. 2022 (v spise na č. I. 424), odvolací súd oboznámený s obsahom spisu a predovšetkým s prihliadnutím na túto odvolaciu námietku s obsahom výzvy súdu prvej inštancie zo dňa 29. 09. 2022, ktorou súd vyzval splnomocneného zástupcu žalobkyne, aby súdu oznámili, či vzhľadom na závery uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici 14Co/575/2015 - zo dňa 26. 10. 2016, keď je potrebné ustáliť, že žalobca je aktívne legitimovaným, t. j. či je spoluvlastníkom nehnuteľnosti a v konaní Okresného súdu Zvolen 17C/1/2017 sa preukázalo, že nie je či žiada, aby súd pokračoval v konaní alebo žalobu berie späť, odvolací súd uvádza, že túto výzvu nemožno považovať za nezákonný postup súdu prvej inštancie, ktorým by donútil žalobkyňu k čiastočnému späťvzatiu žaloby, pričom treba zdôrazniť okolnosť, že práve žalobkyňa podala žalobu, ktorou sa domáhala určenia, že je podielovou spoluvlastníčkou rodinného domu, vo vzťahu ku ktorému sa domáhala určenia nesprávneho, resp. nezákonného postupu žalovanej a zároveň v tomto konaní navrhovala, s prihliadnutím na predmet konania v konaní okresného súdu 17C/1/2017 prerušenie konania. Je nepochybné, že bolo len na vóli samotnej žalovanej, či na žalobe bude trvať, resp. túto zoberie späť, resp. ju zoberie späť čiastočne. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že žalobkyňa prostredníctvom splnomocneného zástupcu v písomnom podaní zo dňa 22. 02. 2023 uviedla, že žalobkyňa je súdom donútená pristúpiť k čiastočnému späťvzatiu svojej žaloby v jej časti týkajúcej sa peňažnej náhrady za škodu vzniknutú predmetným nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím Obce Sielnica, pričom splnomocnený zástupca žalobkyne na pojednávaní dňa 14. 03. 2023 na výslovnú otázku súdu s prihliadnutím na navrhovanú zmenu rozsudového návrhu žalobkyne (petitu) podaním zo dňa 09. 03. 2023, v ktorom podaní náhrada škody vo výške 100.000 eur, ktorej sa žalobkyňa domáhala uvedená nie je, uviedol na priamu otázku súdu, či v tejto časti o zaplatenie náhrady škody vo výške 100.000 eur berie žalobu späť, odpovedal áno. Následne prítomná právna zástupkyňa žalovanej na výzvu súdu uviedla, že so späťvzatím žaloby vo výške náhrady škody o 100.000 eur súhlasí. Vychádzajúc z uvedeného súd potom správne vo veci náhrady škody vo výške 100.000 eur pri aplikácii § 145 ods. 2 CSP o čiastočnom späťvzatiu žaloby rozhodol súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej, a to výrokom II., ktorým súd konanie o zaplatenie náhrady škody vo výške 100.000 eur zastavil. Odvolací súd zároveň v tejto časti zdôrazňuje, že žalobkyňa proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie v časti, ktorou zastavil konanie (výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie) odvolanie ani nepodala, keďže z odvolania žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že podáva odvolanie v rozsahu výroku „Súd žalobu v celom rozsahu zamietla. Žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania“, t. j. výroky III. A IV. K námietke žalobkyne vo vzťahu nesprávnej interpretácii pojmu „res iudicata“ súdom prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie, tak ako to už odvolací súd uviedol vyššie, pri rozhodovaní prihliadal aj na konanie vo veci vedeného u Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017, zároveň však aj sám vyhodnotil s prihliadnutím na vykonané dokazovanie tvrdenie žalobkyne, že ku dňu vydania listín Obcou Sielnica - žalovanou, vo vzťahu ku ktorým sa domáha žalobkyňa nesprávneho, resp. nezákonného úradného postupu, žalobkyňa nebola podielovou spoluvlastníčkou predmetného domu; pokiaľ súd prvej inštancie v bode 26. uviedol existenciu tzv. prekážky res iudicata, uvádzal to vo vzťahu

k návrhu žalovanej na doplnenie dokazovania určitými listinami, ktoré však už boli obsahom spisu v konaní Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017, (ktorý bol ku konaniu pripojený), s poukazom na vyriešenie otázky či žalobkyňa je, alebo nie je spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, o ktorej otázke bolo právoplatne rozhodnuté súdom v inom konaní na návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala určenia vlastníctva a tento návrh bol zamietnutý. Pokiaľ žalobkyňa ďalej namietala nezákonnosť zmeny petitu žaloby v rozpore s návrhom a vôľou žalobkyne s poukazom, že súd v rámci rozhodovania o pripustení zmeny „petitu“ vôbec nezahrnul do navrhovaného znenia rozsudku požiadavku žalobkyne na náhradu trov konania a trov jej právneho zastúpenia, odvolací súd uvádza, že ani táto odvolacia námietka žalobkyne dôvodná nie je. S prihliadnutím na ustanovenie § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ ďalej žalobkyňa namietala skutočnosť, že súd čiastočne na pojednávaní dňa 14. 03. 2023 rozšírenie žaloby v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala, že došlo k porušeniu jej práva na ochranu vlastníctva k nehnuteľnostiam tak, ako to uviedol zástupca žalobkyne a ku konštatovaniu, že porušenie povinnosti účastníkov súdneho konania uviesť všetky okolnosti podľa pravdy, že okresný súd konštatuje, že v priamej a bezprostrednej súvislosti z vyššie uvedeným nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom Obce Sielnica došlo ku vzniku škody na strane P. - peňažnej náhrady, ktorej sa však P. S. prestala domáhať v dôsledku postupu v tomto súdnom spore, že sa považuje za okolnosti hodné osobitného zreteľa, najmä viacnásobné porušenie ústavných práv občana o úmyselné uvedenie nepravdivých tvrdení v oficiálnej listine zo strany žalovanej, ako aj orgánu verejnej moci, a že sa považuje za okolnosti hodné osobitného zreteľa, tiež vedomé a cielené poskytnutie nepravdivých informácií súdu zo strany žalovanej a jej právneho zástupcu v tomto súdnom konaní nepripustil, odvolací súd uvádza, že v zmysle § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Možnosť žalobcu meniť žalobu však nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti. Podľa § 142 ods. 1 CSP, o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 14. 03. 2023 čiastočne pripustil zmenu žaloby a čiastočne v rozsahu, ktorý odvolací súd špecifikoval vyššie, zmenu žaloby nepripustil, pričom súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej, aj uviedol dôvody, a to konkrétne v bode 5. odôvodnenia, pre ktoré čiastočne zmenu žaloby nepripustil. Odvolací súd uvádza, že žalobkyňou zmenené znenie žalobného návrhu v časti, v ktorej súd prvej inštancie zmenu žalobného návrhu nepripustil, je zmenou žaloby, o ktorej súd prvej inštancie rozhodol uznesením na pojednávaní dňa 14. 03. 2023. Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie prípustné nie je (§ 357 CSP a contrario), preto sa odvolací súd s námietkou ohľadom nesprávneho nepripustenia zmeny žaloby bližšie nezaoberal. Odvolací súd zdôrazňuje, že úvaha či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobkyňou požadovanou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov, je výsledkom posúdenia súdu (konajúceho sudcu), preto táto úvaha patrí len súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Keďže proti rozhodnutiu súdu o nepripustení zmeny žaloby čiastočne nie je žalobkyňa oprávnená podať odvolanie a tým napadnúť správnosť úvahy súdu, odvolací súd nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy, pričom zároveň odvolací súd uvádza, že rozhodnutie súdu prvej na pojednávaní dňa 14. 03. 2023, keď v časti rozšírenia žaloby zmenu žaloby nepripustil, nemožno považovať ani za odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 2 CSP. K odvolacej námietke žalobkyne, že súd prvej inštancie porušil práva žalobkyne na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku, odvolací súd preskúmaním odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch III. a IV. dospel k záveru, že ani táto odvolacia námietka dôvodná nie je. Súd prvej inštancie pri odôvodnení rozhodnutia postupoval v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Súd síce nie obsírne, ale v súlade so znením ustanovenia § 220 ods. 2 jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, rovnako uviedol, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, ako vec právne posúdil. Podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie netrpí vadou arbitrárnosti, nepresvedčivosti, obsahuje myšlienkovú líniu, na základe ktorej súd prvej inštancie dospel k rozsudočnému výroku, keď žalobu v celom rozsahu výrokom III. zamietol. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania správne ustálil skutkový stav a zároveň vykonal aj správne právne posúdenie, keď dospel k názoru, že žaloba žalobkyne dôvodná nie je.

Súd odôvodnil náležite aj rozhodnutie o náhrade trov konania (výrok IV.).

3. S prihliadnutím už na vyššie uvedené preto odvolací súd preskúmaním veci dospel k názoru, že súd prvej inštancie vo veci žaloby žalobkyne rozhodol vecne správne, keď výrokom III. žalobu žalobkyne zamietol; z týchto dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu v odvolaní napadnutom výroku III. potvrdil postupom v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

4. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne voči výroku IV. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške ich náhrady trov konania s prihliadnutím na odvoláciu námietku žalobkyne, keď táto v podanom odvolaní namietala nezákonnosť rozhodnutia súdu o náhrade trov konania, odvolací súd uvádza, že preskúmaním veci mal za preukázané, že súd o trovách konania rozhodol postupom v zmysle § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súdu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí pri aplikácii § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže žalobkyňa v konaní bola v celom rozsahu neúspešná, žalovaná bola v konaní úspešnou stranou sporu, súd správne aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP, pričom zároveň vo vzťahu aj k zastaveniu konania (výrok II.) procesne zaviniła žalobkyňa a pri aplikácii § 256 ods. 1 CSP je žalobkyňa povinná nahradiť protistrane trovy konania, preto výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 % je vecne správny. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní poukázala na to, že navrhla nepriznať žalovanému náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP s poukazom na skutočnosť, že žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu v predmetnom súdnom spore vedome a cielene poskytla súdu nepravdivú informáciu o spôsobe zapísania kúpnej zmluvy zo dňa 22. 09. 1947 do pozemkovoknižnej vložky s cieľom uviesť súd do omylu s námietkou, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s návrhom žalobkyne na nepriznanie náhrady trov konania žalovanej. Odvolací súd uvádza, že aplikácia ustanovenia § 257 CSP prichádza do úvahy iba vo výnimočných prípadoch, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pričom zákon vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Podľa ustanovenia § 257 CSP je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti náhrady trov konania výnimočne prihliadať. Keďže súd prvej inštancie vo vzťahu nároku na náhradu trov konania aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP je nepochybné, že pri právnom posúdení nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti pre nepriznanie trov konania. Odvolací súd preskúmaním aj závislého výroku - výroku IV. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol napadnutý odvolaním žalobkyne dospel k názoru o vecnej správnosti rozhodnutia, a preto ho v zmysle § 378 CSP potvrdil.

5. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní, ktoré iniciovala žalobkyňa, táto nebola úspešná, procesne úspešnou stranou bola žalovaná, ktorá sa v rámci odvolacieho konania k odvolaniu žalobkyne i vyjadrila. Žalovanej ako procesne úspešnej strane sporu v odvolacom konaní prináleží nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu, a preto odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške trov konania. V zmysle § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Odvolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa a ani výnimočné okolnosti, (ktoré podmienky musia byť splnené kumulatívne) pre prípadnú aplikáciu § 257 CSP, ktoré ustanovenie musí mať vždy výnimočný charakter; z týchto dôvodov o trovách odvolacieho konania rozhodol pri aplikácii § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu a žalobe vyhovel. Navrhla tiež odložiť právoplatnosť dovolaním napadnutého

rozhodnutia odvolacieho súdu.

6.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, (t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) vymedzila nesprávnym procesným postupom:

- súd pri rozhodovaní o zmene žalobného petitu konal v rozpore s návrhom na zmenu a s vôľou žalobkyne, vynechal text o vzniku škody na strane žalobkyne a náhrade jej trov konania, nepripustil viaceré zmeny žaloby vrátane identifikácie žalobkyne pomocou adresy jej trvalého bydliska, poskytol nesprávne poučenie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o neprerušení konania,
- pokiaľ súd vyzval žalobkyňu, aby doplnila žalobu tak, že opätovne zašle súdu riadnu žalobu so všetkými náležitosťami v zmysle § 127 ods. 1 a § 132 ods. 1 CSP,
- ak súd s odkazom na závery prijaté súdmi v inej právnej veci vyzval stranu žalobcu, aby súdu oznámila či žiada, aby súd pokračoval v konaní alebo žalobu berie späť,
- ak súd zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania s poučením o nemožnosti podať odvolanie,
- ak súd uprednostnil viazanosť právnym názorom v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu oproti viazanosti zákonom,
- porušenie práva na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho i prvoinštančného súdu o absencii aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne,
- uvedenie nepravdivých tvrdení súdu v jeho rozhodnutí najmä v tom, že v dedičskom spise týkajúcom sa dedičstva po O.. je predmetný dom priamo a výslovne označený za súčasť tohto dedičstva, pričom všetci dedičia v Dohode o vyporiadaní dedičstva súhlasili s tým, že vlastníctvo poručiťľa k predmetnému domu získa P. S.,
- súdy v danej veci rozhodli v časti, v ktorej je vecne alebo kauzálne príslušný iný súd, keď zamietli žalobu aj v časti týkajúcej sa porušenia niektorých ustanovení Ústavy SR, k čomu bol príslušný ústavný súd,
- súd nevykonanie navrhnutého dôkazu, v podaní žalobkyne z 09. 03. 2023 pripojením vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene vo veci ČVS:ORP-950/ZV-ZV-2013, riadne nezdôvodnil.

6.2. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP dovolateľka vymedzila tak, že konajúce súdy v rozpore s ustálenou judikatúrou nesprávne aplikovali právo v zásadných právnych otázkach, ktorých riešenie viedlo k vydaniu nezákonných súdnych rozhodnutí, zrejme tak mienila uplatniť dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Za nesprávny označila právny názor súdov, že žalobkyňa nesvedčí v danom spore aktívna vecná legitímácia. V kontexte toho v dovolaní uvádza vlastný skutkový stav, na základe ktorého zaujíma právnu argumentáciu a formuluje viaceré otázky a podotázky. Vyjadřila názor, že žalobkyňa nepochybne vznikla škoda (oprávnené výdavky, ktoré by jej v prípade zákonného rozhodnutia a správneho úradného postupu Obce Sielnica nevznikli) a nemajetková ujma, (ktorú žalobkyňa jasne označila a dostatočne preukázala) a aj z tohto dôvodu je žalobkyňa aktívne legitimovaná na podanie predmetnej žaloby. Dovolateľka tvrdí, že v dedičskom spise týkajúcom sa dedičstva po O. S. (otcovi P. S. - právneho predchodcu žalobkyne) je predmetný dom priamo a výslovne označený za súčasť tohto dedičstva (a okrem toho sa v dedičskom spise nachádza aj výpis z listu vlastníctva, ktorý toto vlastníctvo poručiťľa potvrdzuje), pričom všetci dedičia v danom dedičskom konaní v Dohode o vyporiadaní dedičstva súhlasili s tým, že vlastníctvo poručiťľa k predmetnému domu získa P., (čo všetci dedičia opakovane písomne potvrdili aj neskôr). Pritom ani súd pri schvaľovaní dohody o vyporiadaní tohto dedičstva nemohol zasahovať do jej obsahu - a preto je nevyhnutné interpretovať text príslušného rozhodnutia o dedičstve v súlade s uvedenou vôľou dedičov.

6.2.1. Dovolateľka sa pokúsila formulovať právnu otázku ohľadom aktívnej vecnej legitímácie z viacerých aspektov:

- odvolací súd podľa názoru dovolateľky nesprávne vychádzal z premisy, že pokiaľ žalobkyňa nebola vlastníčkou domu nesvedčí jej aktívna vecná legitímácia v spore o náhradu škody. Poukázala na to, že v žalobe sa domáhala aj konštatovania nezákonnosti rozhodnutí a nesprávnosti úradného postupu žalovanej ohľadom zmeny zápisov na príslušnom liste vlastníctva žalobkyne ako spoluvlastníčky domu v čase vydania listín, boli porušené práva žalobkyne na správny úradný postup i tým, že s ňou nekonali ako s účastníčkou správneho konania, z čoho dovolateľka vyvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu. Dovolateľka poukázala na ustanovenie § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ktoré bolo vydané orgánom územnej samosprávy

pri výkone samosprávy v konaní, na ktoré sa vzťahujú predpisy o správnom konaní, má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Právo na náhradu škody má i ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď s ním, ako s účastníkom konania, konané malo byť. Ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané orgánom územnej samosprávy pri výkone samosprávy v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, má právo na náhradu škody ten, komu škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Aktívna legitimácia na podanie žaloby sa priznáva aj tým, ktorí boli kvôli procesnej chybe vylúčení z prejednávania veci, ako aj osobe, ktorej nezákonným rozhodnutím orgánu územnej samosprávy vznikla škoda. Právo na náhradu škody, (a teda nevyhnutne aj aktívnu legitimáciu na podanie príslušnej žaloby) má aj ten, komu vznikla škoda v dôsledku vydania nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu orgánu územnej samosprávy. Otázkou dôležitou pre rozhodnutie súdu v predmetnom súdnom spore je teda nevyhnutne aj otázka, čo všetko je potrebné zahrnúť do pojmu škoda vzniknutá v dôsledku vydania nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci. Odvolací súd fakticky tvrdí, že právo na zákonné rozhodnutie a správny úradný postup obce pri vydávaní listín, na základe ktorých sa majú zmeniť (zmenia) zápisy na určitom liste vlastníctva, (a teda ani aktívnu legitimáciu na podanie príslušnej žaloby) údajne nemá tá osoba dovtedy zapísaná na tomto liste vlastníctva ako vlastník danej nehnuteľnosti, ktorá po zmene tohto zápisu na liste vlastníctva (realizovanom práve na základe týchto obcou nezákonne vydaných listín) už nedokáže preukázať svoje vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti, pričom v tomto ohľade (údajne) nie je dôležité to, či daná osoba mala byť účastníkom daného správneho konania resp. úkonu alebo či jej v danej súvislosti vznikla škoda. Odvolací súd svojvoľne zúžil škodu vzniknutú žalobkyňi len na škodu vzniknutú v súvislosti na základe jej spoluvlastníctva k predmetnému domu (úplne ignoroval porušenie jej procesných práv v predmetnej záležitosti, súvisiacich s jej zápisom na príslušnom liste vlastníctva) - a následne svojvoľným popretím spoluvlastníctva žalobkyne k predmetnému domu poprel aj aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne v predmetnom súdnom spore. Súd sa pritom nijako nevysporiadal so škodou, ktorú žalobkyňa označila vo svojej žalobe a následných vyjadreniach (ignoroval dokonca aj výdavky žalobkyne spojené s iniciovaním príslušných protestov prokurátora, na základe ktorých samotná žalovaná predmetné listiny zrušila ako nezákonné.

- súdy popreli aktívnu vecnú legitimáciu občana (v danom prípade žalobkyne) žalobou sa domáhať konštatovania toho, že určitý orgán verejnej moci (v danom prípade orgán územnej samosprávy) porušil svoju povinnosť konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (v danom prípade, že porušil svoju povinnosť vydávať len zákonné rozhodnutia a vykonávať svoj úradný postup správne).

-súd nemôže pri svojom rozhodovaní vychádzať z tvrdení uvedených len v odôvodnení právoplatného rozsudku vydaného v inom súdnom spore ako zo záväzného východiska pre jeho rozhodovanie, otázku dôležitú pre jeho rozhodnutie, ktorá ešte nebola meritórne rozhodnutá výrokom právoplatného rozsudku, musí súd samostatne vyriešiť ako predbežnú otázku.

6.2.2. Dovolateľka dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP vymedzila i nesprávnym právnym posúdením otázky nároku na náhradu trov konania v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 257 CSP so zreteľom na dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobkyne, pre ktoré nemal byť žalovanej priznaný nárok na ich náhradu.

7. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že ide o podanie, ktoré je mimoriadne rozsiahle, avšak v podstatnej časti nejde o podanie, ktoré by bolo dostatočne konkretizované, určité, zrozumiteľné. V dovolaní nie je riadne vymedzený (uplatnený) dovolací dôvod, nie je zrejmé jeho odôvodnenie, o. i. nie je presne sformulovaná tá právna otázka, od ktorej záviselo rozhodnutiu odvolacieho súdu, z uvedeného logicky vyplýva, že tu nemôže byť a nie je dostatočne určito vymedzené, ktoré právne posúdenie veci sa pokladá za nesprávne a v čom spočíva uvedená nesprávnosť. Navrhol podané dovolanie odmietnuť, alebo alternatívne ho zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalobkyňa zotrvala na podanom dovolaní.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru,

že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto je súladná s hľadiskom ochrany základných práv a slobôd.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uváženy) prístup.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

13. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), o taký prípad v prejednávanej veci nešlo.

14. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Dovolací dôvod nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP).

15. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku.

Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

16. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

17. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

18. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

19. Pokiaľ dovolateľka namietala niektoré nesprávnosti v súvislosti s rozhodnutím o nepripustení zmeny žaloby, treba pripomenúť, že ide o situáciu kedy zostáva nedotknutou pôvodne znenie žaloby a súčasne nič nebráni tomu, aby v nezmenenej časti žalobkyňa podala samostatnú žalobu. Proti rozhodnutiu o nepripustení zmeny žaloby nie je odvolanie prípustné (§ 357 CSP a contrario). K námietke ohľadom toho, že súd vyzval žalobkyňu, aby doplnila žalobu tak, že opätovne zašle súdu riadnu žalobu so všetkými náležitosťami v zmysle § 127 ods. 1 a § 132 ods. 1 CSP dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je podstatný samotný procesný úkon súdu, ale rozhodujúce sú následky, ktoré súd prijíma v dôsledku nesplnenia výzvy sporovou stranou, ktoré dovolateľka v dovolaní netvrdí ani sa ich nedovoláva. Námietka, že súd s odkazom na závery prijaté súdmi v inej právnej veci vyzval stranu žalobcu, aby súdu oznámila, či žiada, aby súd pokračoval v konaní alebo žalobu berie späť smeruje voči výroku o zastavení konania, žalobkyňa ale dovolaním tento výrok nenapadla (napadla výroky o zamietnutí žaloby a trovách konania). K námietke, že súd zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania v dôsledku prebiehajúceho konania o jej ústavnej sťažnosti, dovolací súd uvádza, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť dovolateľky (vid' III. ÚS/145/2024), preto rozhodnutie o neprerušení tohto konania nemalo žiaden negatívny dopad na procesné práva žalobkyne. Dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú ani námietku dovolateľky ohľadom uprednostnenia viazanosti právnym názorom v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu oproti viazanosti zákonom. Kasačná viazanosť právnym názorom nadriadeného (odvolacieho) súdu vyplýva zo zákona (§ 391 ods. 2 CMP), je teda zákonným oprávnením, ktoré nie je nadradené ale ani podriadené iným zákonom. Dovolací súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka namietala i údajné porušenie práva na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho i prvoinštančného súdu o absencii aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne. V skutočnosti žalobkyňa vyjadruje nespokojnosť s tým, ako súdy právne posúdili rozhodnú otázku o deficite jej aktívnej vecnej legitímácii (najmä otázku, že nie je podielovou spoluvlastníčkou domu a ako vlastníčke jej nevznikla žiadna ujma). Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá (I. ÚS 188/06, 9Cdo/293/2021, 9Cdo/324/2021, 9Cdo/174/2022, 9Cdo/3/2023, 9Cdo/13/2023 a iné). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia (vo vzťahu k deficitu aktívnej vecnej legitímácie) podľa predstáv dovolateľky. Podľa názoru dovolacieho

súdu, súdy nižšej inštancie v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberali sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (vrátane odvolacích námietok) a uviedli dôvody pre ich prijatie alebo odmietnutie (viď bod 10. a 12. rozsudku odvolacieho súdu a bod 16., 17., 21. - 25. rozsudku súdu prvej inštancie). Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. Odvolací súd sa vysporiadal aj s odvolacími dôvodmi a podal vysvetlenie, prečo odvolanie považoval za neopodstatnené. Z uvedeného dôvodu nebolo možné považovať za adekvátne tvrdenia z dovolania o formálnosti, neodôvodnenosti, nepreskúmateľnosti, zmätočnosti, či arbitrárnosti (svojvôli), o taký prípad tu zjavne nešlo. Išlo tu skôr o prípad subjektívnej nespokojnosti dovolateľky s tým, ako sa s jej námietkami, argumentáciou i právnym posúdením veci vysporiadal odvolací súd. Snahou dovolateľky bolo uplatniť vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP len preto, že záver odvolacieho súdu o potrebe zamietnuť jej žalobu nebola ochotná prijať za správny. Tvrdenie dovolateľky ohľadom nepravdivých tvrdení súdu v jeho rozhodnutí (tiež to, že v dedičskom spise týkajúcom sa dedičstva po O. S. je predmetný dom priamo a výslovne označený za súčasť tohto dedičstva, pričom všetci dedičia v Dohode o vyporiadaní dedičstva súhlasili s tým, že vlastníctvo poručiteľa k predmetnému domu získa P..) nezodpovedá rozhodnutiu o dedičstve, ako individuálnemu právnemu aktu vydanému v dedičskom konaní o nadobudnutí dedičstva dedičmi, z ktorého vychádzali súdy [prvoinštančný, odvolací, dovolací (7Cdo/54/2021) i ústavný (III. ÚS/145/2024)], pri zhodne prijatou závere, že k prededaniu domu na P. S. nedošlo. Otázka (ne)správnosti právnych záverov zostáva nedotknutou pri dovolaní podanom v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ dovolateľka súdom vyčíta nedostatok vecnej alebo kauzálnej príslušnosti, keď zamietli žalobu v časti týkajúcej sa porušenia niektorých ustanovení Ústavy SR, dovolací súd považuje za vhodné pripomenúť, že všeobecné súdy pri rozhodovaní vecí, ktoré im zákon zveril do právomoci, aplikujú právne normy z celého právneho poriadku, ako systému vzájomne súvisiaceho a logicky prepojeného; aplikujú podzákonne právne normy, zákony, ústavu i ústavné zákony. Pokiaľ sa súdy v civilnom spore zaoberali aj ochranou ústavných práv účastníkov, nekonali spôsobom zakladajúcim vadu zmätočnosti. K nedostatku, že súd nevykonanie navrhnutého dôkazu, v podaní žalobkyne z 09. 03. 2023 pripojením vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene vo veci ČVS:ORP-950/ZV-ZV-2013, riadne nezdôvodnil, treba uviesť, že zo zápisnice o pojednávaní zo 14. marca 2023, na ktorom bol vyhlásený rozsudok súdom prvej inštancie vyplýva, že právny zástupca žalobkyne pred záverečnou rečou uviedol, že navrhuje pripojiť spis 17C/1/2017, neuviedol, že trvá aj na pripojení uvedeného vyšetrovacieho spisu. Prítom pojem „pripojenie spisu“ nevyjadruje konkrétny (kvalifikovaný) návrh na vykonanie dôkazu, ani neobjasňuje, čo sa má pripojením dosiahnuť. Z uvedeného hľadiska ide o nejasný a neúplný návrh (podanie), ktorého následky nie sú spôsobilé svojou intenzitou ani príčinnou súvislosťou (nesmerujúcou k otázke vlastníctva žalobkyne) založiť dovolateľkou namietanú vadu. Na prípadné ďalšie nedostatky (procesné i hmotnoprávne) uvedené v dovolaní, ktoré dovolateľka uplatnila už v odvolaní, na ktoré poskytol odvolací súd dostatočné a presvedčivé odpovede, na tieto ako primerane odôvodnené i správne preto dovolací súd odkazuje v plnom rozsahu.

20. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu; nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní uvedené okolnosti namieta, dovolací súd k tomu uvádza, že z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovolaním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi

vykonaného dokazovania.

20.1. To, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasila a nestotožnila sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20.2. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čo však v dovolaní uplatnené nebolo a ani nebolo dovolacím súdom zistené. Rovnako nemožno konštatovať zo strany súdov nižších inštancií akúkoľvek logickú, funkčnú či teleologickú nekonzistentnosť v procese hodnotenia dôkazov.

21. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP najmä v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia vecí súdmi, a to pokiaľ ide o otázku aktívnej vecnej legitímácie, (ne)unesenia dôkazného bremena v súvislosti s nadobudnutím spoluvlastníckeho práva k domu žalobkyňou. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). V tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že právne aspekty posudzovania danej veci, [napr. o (ne)unesení dôkazného bremena ohľadom nadobudnutia spoluvlastníckeho práva k domu žalobkyne], by mohol dovolací súd vecne preskúmať, avšak iba pri uplatnení dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z uvedeného plynie záver, že otázka správnosti právneho posúdenia veci zostáva nedotknutou pri rozhodovaní o vade konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

23. Judikatúra dovolacieho súdu vychádza z toho, že pri identickej právnej otázke je z logických dôvodov vylúčená kumulácia dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, lebo nemožno konzistentne tvrdiť, že tu malo dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a súčasne, že takáto prax dovolacieho súdu tu nie je, alebo že tu ide o rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Dovolacie dôvody majú smerovať ku konaniu a rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 418 CSP). Dovolacie konanie má predovšetkým slúžiť zjednoteniu a tvorbe judikatúry, prípadne k odstráneniu vád zmätočnosti, jeho cieľom nemá byť náprava bežných nesprávnych názorov pri nachádzaní práva na konkrétny prípad.

24. Dovolateľka v dovolaní ako dovolacie dôvody uviedla § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, avšak ich nevymedzila (neodôvodnila) zákonom zodpovedajúcim spôsobom; dovolacie dôvody náležite obsahovo neuplatnila. Z hľadiska vysvetlenia uvedeného nedostatku dovolací súd uvádza:

25. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ

uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

26. Právnym posúdením vecí treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (*questio iuris*). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (*questio facti*), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie vecí nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

27. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípúšťa.

28. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

29. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená odvolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

30. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. c) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. c) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) preukázať a vysvetliť rozdielnosť riešenia identickej právnej otázky dovolacím súdom (označením konkrétneho stanoviska, judikátov alebo rozhodnutí najvyššieho súdu), c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

31. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ

právnú otázku nastolí.

32. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu dovolateľkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Dovolateľka poukazovala na skutkové deficity a nesprávne právne závery súdov, s ktorými polemizovala a vyslovovala s nimi nesúhlas. Takým spôsobom sa jej však nepodarilo vymedziť právnú otázku v niektorom z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 CSP. Napokon na základe modifikovaného (oproti súdom dovolateľkou zmeneného) skutkového stavu veci sa jej nepodarilo vymedziť nesprávne právne posúdenie veci (nedostatok aktívnej vecnej legitímácie). Dovolateľka totiž nesprávne práve posúdenie veci odvodzovala od diametrálne odlišných premís ako súdy a to najmä, že dom bol predmetom dedičstva, že dedičským rozhodnutím darca nadobudol dom, že žalobkyňa darovacou zmluvou nadobudla spoluvlastnícky podiel k domu, že žalobkyni ako spoluvlastníčke domu vznikla ujma (škoda) konaním žalovanej. Teda inak (ako odvolací súd) zadefinovala právne posúdenie veci, čím sa jej nepodarilo formulovať právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil napadnuté rozhodnutie (teda právnú otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu). Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným zásahom narušajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu i princípu rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom dovolateľky, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľky (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Ústavný súd v uznesení sp. zn.: I. ÚS 215/2022-15 zo 14. apríla 2022, bod 15. odôvodnenia (tiež I. ÚS 214/2022-14 zo 14. apríla 2022 bod 20.) k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020). Za také ale nebolo možné považovať dovolanie v tejto veci i keď bolo formulované na 105 stranách so snahou položiť 15 otázok a niekoľko desiatok podotázok.

33. Dovolateľkou uplatnené nesprávne právne posúdenia veci (ako aj položené právne otázky) nekorešponujú základným východiskám tohto sporu; stoja mimo skutkového a právneho rámca tohto sporu zadefinovaného súdmi. Žalobkyňa počas sporu i v dovolaní zotrvala na konštatovaní, že nesprávnym úradným postupom žalovanej (resp. nezákonným rozhodnutím) boli porušené jej práva a právom chránené záujmy ako osoby zapísanej na liste vlastníctva - podielovej spoluvlastníčky k domu. Žalobkyňa sa ako vlastníčka (resp. spoluvlastníčka) na súde domáhala konštatovania nezákonnosti postupu žalovanej a náhrady škody týmto postupom vzniknutej. Právo na náhradu škody má ten, komu bola takým postupom spôsobená ujma. Inak povedané, poškodeným pri zásahu do vlastníckeho práva je predovšetkým vlastník veci, lebo subjektívne právo na ochranu vlastníckeho práva v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka svedčí vlastníkovi veci. Skutková podstata žalobného práva v danom spore je založená na tvrdeniach ohľadom nelegitímneho zásahu do spoluvlastníckeho práva žalobkyne k domu vo forme jeho pozbavenia, ako zásahu do samej podstaty práva. Právo na náhradu takto spôsobenej ujmy vrátane snahy o prinavrátanie veci do pôvodného stavu patrí opravnému subjektu zodpovednostného právneho vzťahu, teda poškodenému subjektu ako vlastníkovi veci, ktorý je k ich uplatneniu aktívne vecne legitimovaný. Konajúce súdy dospeli k záveru, že pokiaľ žalobkyňa nebola vlastníčkou veci nemohla jej v súvislosti so zásahom do vlastníckeho práva vzniknúť ujma, ktorú by mohla úspešne uplatniť na súde. V takom prípade súdy konštatovali deficit aktívnej vecnej legitímácie, pre ktorý žalobu zamietli. Vzhľadom na uvedené sa dovolateľke podaným dovolaním nepodarilo formulovať právnú

otázku, ktorou by spochybnila rozhodný záver súdov pre zamietnutie žaloby. Dovolateľka polemizujúc s názormi súdov argumentovala, že vlastnícke právo k domu nadobudla platnou darovacou zmluvou uzavretou s darcom, ako vlastníkom darovanej veci. Neformulovala ale právnu otázku, ktorú riešil odvolací súd. Pokúšala sa o formuláciu otázky (i nesprávneho právneho posúdenia veci) na základe iných (vlastných) skutkových premís, čím sa jej nepodarilo úspešne vymedziť dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP. Podľa názoru súdov vyslovených v právoplatných rozhodnutiach (vec Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017), vzhľadom na obsah rozhodnutia o dedičstve, darca nenadobudol predmetný dom dedením po poručiťovi. K tomu dovolateľka prezentovala skutkové tvrdenie, že notár na základe oznámenia právneho predchodcu žalovanej mylne predpokladal, že súpisné číslo predmetného domu bolo zmenené z čísla XX na číslo Q., čo viedlo k označeniu predmetného domu v príslušnom rozhodnutí o dedičstve nesprávnym číslom Q.. Neponúka dôkaz o prípadnej oprave údajného omylu (zjavnej nesprávnosti) notára v dedičskom rozhodnutí. Pritom otázka (ne)existencie vlastníckeho práva žalobkyne (spoluvlastníckeho podielu 1 z rodinného domu súp. č. XX postaveného na parcele C KN č. Q. v k. ú. Z.) bola právoplatne vyriešená súdmi v konaní (vec Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017) začatom na návrh žalobkyne zamietnutím žaloby o určení jej vlastníckeho práva k domu, z ktorého súdy v tejto veci vychádzali (§ 228 CSP, R 86/2001, I. ÚS 564/2012, 1Cdo/44/2010). Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 145/2024-52 (vo veci Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/1/2017) v bode 77. a 80. rozhodnutia sa stotožnil s názorom dovolacieho i krajského súdu, že na sťažovateľku (žalobkyňu) darca nemohol darovacou zmluvou previesť spoluvlastnícke právo z dôvodu, že rodinný dom v dedičskom konaní po svojom otcovi nezdedil (dom prededený nebol), preto ani nemal byť zapísaný na list vlastníctva, pričom vlastníctvo nenadobudol ani inak (vydržaním).

34. Dovolací súd pripomína, že pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

35. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyne, ktorým prípadne mienila namietať nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

36. Pokiaľ dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP aj vo vzťahu k dovolaním napadnutému výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách (prvoinštančného a odvolacieho) konania, dovolací súd tu uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

36.1. Pretože v § 357 písm. m) CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27. a pod.). Dovolací súd tiež upriamuje pozornosť dovolateľky na skutočnosť, že rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania má povahu uznesenia, proti ktorému je prípustné odvolanie podľa § 357 písm. m) CSP; uvedené platí aj v prípade, že konečné rozhodnutie má formu rozsudku.

36.2. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobkyne v tejto časti (o nároku na náhradu trov konania) ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

37. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého

rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019). Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

38. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.